

Víctima: Vicente Cervera Grau
Autoria: Isabel Cervera

Benvolgut besoncle Vicente,

Vaig saber de tu perquè el meu pare sempre va explicar amb amargor que et varen afusellar els feixistes a la Mola de Maó, on ell va fer la mili tres anys després, i quan va anar al cementeri a retre el seu particular dol davant el lloc on suposadament reposaven les teves restes el varen fer anar-se'n d'allà, com si aquella mostra de dolor resultàs per a ells perillosa. Aquesta va ser la mostra més evident que no els bastava amb la desaparició física, necessitaven posar fi a la memòria dels vençuts.

Mai no varen avisar la família del teu assassinat; el teu pare no va resistir la notícia rebuda d'un veí que va llegir el que havia ocorregut en el diari i poques setmanes després va morir.

Havies partit de casa molt jove a descobrir món, però sempre tornaves amb els teus, duies regals per als nebots (llibres i joguines), procuraves que s'aficionassin a la lectura. Per a una família d'origen tan humil, aquells recursos per a la comprensió del món eren un immens tresor i consideració, vares deixar la llavor d'un afecte incalculable.

Això que anomenaren guerra et va sorprendre a Menorca i hagueres de defensar el legítim govern, la República. Varen explicar en els consells de guerra —o millor dit, judicis farsa— tremendes barbaritats que explica molt bé un escriptor que va viure en primera persona l'experiència de resistir al feixisme en aquest lloc, Antoni Pons Melià: «quan Menorca va ser assaltada a sang i foc pels feixistes, grups d'incontrolats es mesclaven entre els milicians amb conseqüències que es podrien haver evitat, però la invasió sanguinària contra un govern legítim la varen dur a terme ells, els “vencedors”, els que varen continuar assassinant mitjançant afusellaments fins a l'any 1975, els que varen poder vetlar i dordre els seus morts, durant i després de la guerra, els que varen quedar amb honor, els que mai no foren anònims».

Vaig adjuntar la denúncia del teu assassinat a la querella argentina que instrueix la jutgessa Servini, perquè aquí, en aquest país, benvolgut oncle, seixanta anys després no es jutgen els crims de lesa humanitat per una llei de punt final de l'any 1977.

He vingut a Menorca a fer el que varen impedir al meu pare: apropar-me al lloc on descansen les teves restes, juntament amb altres tres companys, per retre't i retre-us el meu particular i sentit homenatge amb un poema de Marcos Ana gravat en una placa. Aquí deix els vostres noms i la graduació, la que també us varen degradar:

Vicente Cervera Grau, capità de bateria de Costa de Sant Felip
Isidro del Río Usón, sergent d'artilleria
Antonio Benedit Moreno, sergent d'artilleria
José Rodríguez Acosta, sergent d'artilleria

Aquesta petita trinxera d'ossos l'encapçala un infant que va morir anys abans, la seva germana, Leda Pons, que us va acollir en aquest lloc amb la més profunda solidaritat; mai no ho agrairé prou.

Avui he estat en el lloc on et varen assassinar, els glacis d'Isabel II. He vist la darrera imatge que veieren els teus ulls... he sentit la injustícia final que no perdon.

Els qui et «varen jutjar» en dos consells de guerra (perquè la sentència del primer, de trenta anys de reclusió major, no els va bastar, i immediatament et varen sentenciar a pena de mort en un segon) no només no han estat jutjats, sinó que han passat a la història com a persones rellevants del món de la cultura, com va ser el cas del coronel jutge Jaime Albertí Moncada, president perpetu i honorífic de l'Agrupació Filharmònica de Menorca, en nom del qual es varen lliurar premis de música, almenys, fins a l'any 1965.

Benvolgut besoncle, el teu nom i els dels teus companys continuen en l'anonimat, però aviat es dignificarà la teva memòria i la dels teus iguals, gent solidària d'aquesta preciosa i acollidora terra han fet possible que sigui així.

El relat dels vencedors va ser la més gran ignomínia, el nostre deute pendent és la veritat, la justícia i la reparació.

Com diu el poema de Marcos Ana, que vaig posar a la teva tomba fa uns dies:

Hablaré por vosotros.
Reconstruiré la voz de vuestros labios,
su semilla final, la de aquel grito
constelado de estrellas y balazos.